

Safonau'r Iaith Gymraeg

Ffurflen Asesu Effaith

Yn unol â Safonau'r Gymraeg, mae'n rhaid i'r Brifysgol asesu effaith ei holl bolisiau ar:

- Y cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg
- Yr egwyddor o beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

Yn y cyd-destun hwn, mae 'polisi' yn cael ei ddehongli'n eang ac mae'n cynnwys strategaethau, ailstrwythuro, systemau newydd ac ati.

Mae'n ofynnol gwneud 'ymdrech gydwbodol' i ddeall effaith polisi ar y Gymraeg. Ystyriwch yr effeithiau cadarnhaol, niwtral a negyddol gan gyfeirio at dystiolaeth i gefnogi'r asesiad. Mae'r dystiolaeth y gallwch gyfeirio ati yn cynnwys, er enghraifft, data sgiliau iaith, data astudio drwy'r Gymraeg, cadw at y Cod Ymarfer ar Benodi Staff, trafodaethau mewn pwyllgorau, ymgynghori â myfyrwyr a staff. Gall Canolfan Bedwyr ddarparu arweiniad pellach i chi. Cysylltwch â Dr Lowri Hughes L.a.hughes@bangor.ac.uk.

Defnyddiwch y ffurflen hon i wneud eich asesiad a chofnodi effaith eich penderfyniad polisi ar y Gymraeg. Dylai hon fod yn ddogfen fyw sy'n cael ei diweddarw wrth i'r penderfyniad polisi ddatblygu. Mae cadw cofnodion yn bwysig er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â'r Safonau.

Enw'r Polisi:	Cod Ymarfer 16: Y System Cynrychiolydd Ysgol
Coleg / Ysgol / Adran:	Undeb Bangor
Aelod(au) staff sy'n cwblhau'r asesiad effaith ar y Gymraeg:	Rob Samuel a Lucy Lloyd

RHEOLI'R DDOGFEN

Rhif y Fersiwn	Dyddiad Cwblhau	Pwy fu yn ei thrafod e.e. Pwyllgor, Y Cyngor, Y Senedd	Crynodeb o'r newidiadau
1.0	Tachwedd 2025	Pwyllgor Rheoliadau ac Achosion Arbennig y Senedd	Dogfen Newydd

CAPASITI STAFFIO DWYIEITHOG	Effeithiau Cadarnhaol	Effeithiau Niwtral	Effeithiau Negyddol	Amherthnasol
Effeithiau Uniongyrchol				x
Effeithiau Anuniongyrchol				x
Camau i gynyddu effeithiau cadarnhaol				x
Camau i leihau effeithiau negyddol				x
Crynodeb a sylwadau pellach	Ddim yn berthnasol fel polisi i fyfyrwyr			

DEFNYDDIO'R GYMRAEG: (cyfleoedd i staff, myfyrwyr, y cyhoedd)	Effeithiau Cadarnhaol	Effeithiau Niwtral	Effeithiau Negyddol	Amherthnasol
<p>Effeithiau Uniongyrchol</p>	<p>Deunydd hyrwyddo penodol wedi'i dargedu at fyfyrwyr Cymraeg, i'w hannog i wneud cais am rolau, gan gynnwys rolau cynrychiolwyr cyfrwng Cymraeg.</p> <p>O ran cynrychiolwyr Ysgol y Gymraeg, mae Llywydd UMCB yn cynnig sesiynau dal i fyny yn Gymraeg.</p> <p>I bob cynrychiolydd arall sy'n siarad Cymraeg, cynigir sesiwn dal i fyny cyfrwng Cymraeg ychwanegol iddynt gyda Llywydd UMCB yn benodol i fynd i'r afael â materion sy'n ymwneud â darpariaeth cyfrwng Cymraeg, ochr yn ochr â'u sesiynau dal i fyny ar lefel</p>	<p>Mae pob dogfen ysgrifenedig a deunydd hyrwyddo, gan gynnwys postiadau cyfryngau cymdeithasol, ffurflenni cais, cyflwyniadau hyfforddi a llawlyfr Cynrychiolwyr Ysgol, yn ddwyieithog.</p>	<p>Gall rhai cyfarfodydd a darpariaeth yn y cnaud gael eu cyflwyno drwy gyfrwng y Saesneg yn ôl lefel Cymraeg staff.</p>	

	ysgol gyda'u cynrychiolwyr.			
Effeithiau Anuniongyrchol		Gall myfyrwyr gael mynediad at y ffurflen 'Adborth i'ch Cynrychiolwyr' yn ddwyieithog ac felly rhoi adborth i gynrychiolwyr yn eu hiaith ddewisol, p'un a oes ganddynt Gynrychiolydd sy'n siarad Cymraeg ai peidio.	Mae'n bosibl y bydd myfyrwyr nad oes ganddynt gynrychiolydd sy'n siarad Cymraeg yn eu hysgol yn llai tebygol o ddefnyddio'r system Cynrychiolwyr Ysgol.	
Camau i gynyddu effeithiau cadarnhaol	Deunydd hyrwyddo ymhellach wedi'i dargedu o'r rôl i fyfyrwyr Cymraeg i gynyddu nifer y cynrychiolwyr sy'n siarad Cymraeg, trwy sianeli UMCB. Gweithio gyda staff cyfrwng Cymraeg mewn ysgolion i hyrwyddo'r rôl ymhellach.			

	<p>Hysbysebu cynrychiolwyr sy'n gallu siarad Cymraeg ar dudalennau ar-lein lle mae manylion cynrychiolwyr yn cael eu rhannu. Bathodyn neu sticer i'w ddangos i siaradwyr Cymraeg i gynrychiolwyr ei ddefnyddio yn eu deunyddiau hyrwyddo eu hunain.</p> <p>Datblygu hyfforddiant ychwanegol yn benodol ar gyfer cynrychiolwyr cyfrwng Cymraeg, i'w ddatblygu mewn partneriaeth â Chanolfan Bedwyr a'i gyflwyno o 2026-27. Bydd yr hyfforddiant hwn yn cynnwys gwybodaeth am rolau cynrychiolwyr cyfrwng Cymraeg, yn ogystal â rhoi gwybodaeth am gyfleoedd i fyfyrwyr Cymraeg.</p>			
--	--	--	--	--

<p>Camau i leihau effeithiau negyddol</p>	<p>Datblygu hyfforddiant cyfrwng Cymraeg, gan weithio gyda staff sy'n siarad Cymraeg i'w gyflwyno, er mwyn galluogi cynrychiolwyr i gael mynediad at hyfforddiant yn eu hiaith ddewisol.</p> <p>Hyrwyddo'r ffurflen adborth yn benodol i fyfyrwyr cyfrwng Cymraeg gan mai dull dwyieithog o roi adborth yw hwn.</p> <p>Datblygu adnoddau cynrychiolwyr ymhellach i gynnwys gwybodaeth am sut i gael mynediad at wasanaethau cyfieithu, i hwyluso dwyieithrwydd yn rôl y cynrychiolydd ac mewn digwyddiadau a drefnir gan gynrychiolwyr.</p>			

	Defnyddio gwasanaethau cyfieithu lle bo modd ar gyfer digwyddiadau a chyfarfodydd yn y cnaud ar gyfer cynrychiolwyr.			
Crynodeb a sylwadau pellach	Mae camau rhagweithiol eisoes ar waith, gyda chamau pellach wedi'u cynllunio ar gyfer gwelliant parhaus.			

DARPARIAETH ACADEMAIDD TRWY'R GYMRAEG	Effeithiau Cadarnhaol	Effeithiau Niwtral	Effeithiau Negyddol	Amherthnasol
Effeithiau Uniongyrchol				x
Effeithiau Anuniongyrchol	Mae cynrychiolwyr cyfrwng Cymraeg yn casglu adborth yn benodol ar y profiad academaidd Cymraeg, ac yn mynychu fforymau cyfrwng Cymraeg, er mwyn hwyluso newid			

	cadarnhaol i'r profiad academaidd Cymraeg.			
Camau i gynyddu effeithiau cadarnhaol	Deunydd hyrwyddo wedi'i dargedu'n benodol at siaradwyr Cymraeg gyda'r nod o gael cynrychiolwyr cyfrwng Cymraeg ym mhob ysgol.			
Camau i leihau effeithiau negyddol				x
Crynodeb a sylwadau pellach	Gall cynrychiolwyr gael effaith anuniongyrchol gadarnhaol ar ddarpariaeth academaidd drwy gasglu adborth ar ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg a rhannu hynny gyda staff.			

GWASANAETHAU CYMRAEG	Effeithiau Cadarnhaol	Effeithiau Niwtral	Effeithiau Negyddol	Amherthnasol
Effeithiau Uniongyrchol		Mae pob elfen o'r polisi yn ddwyieithog.		

Effeithiau Anuniongyrchol			Cynhelir rhai cyfarfodydd gyda staff nad ydynt yn siarad Cymraeg yn Saesneg.	
Camau i gynyddu effeithiau cadarnhaol				x
Camau i leihau effeithiau negyddol	Defnyddio gwasanaethau cyfieithu lle bo modd i alluogi cynnal cyfarfodydd yn ddwyieithog.			
Crynodeb a sylwadau pellach				